

ŠTEV 11
1·9·3·6

STEVENS
K
N
A
R
S
K
E
B
E
L
A
R
S
K
E
G
A
D
R
U
Š
T
V
A

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARSKEGA
DRUŠTVA

V

LIUBLJANI

LETNIK
XXXIX

Vsebina:

Starost matice	161	Opazovalne postaje	170
Moje prvo pojasnilo	162	Nekaj čebelarških spominov	171
Naše čebele	163	Društvene vesti	173
Varujte pomladne cvetice	167	Naše podružnice	174
Iz čebelarške početnice	168	Drobir	175

Mali oglasi

Kupim cvetlični med. Ceno in vzorec je poslati na naslov Jože Goričar, pismonoša, Šmartno ob Paki.

Prodam nekoliko škafov prima ajdovega pitanca, skrbno prečiščenega, od zdravih čebel. Škafi po 20 in 25 kg netto. Cena po dogovoru. A. Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14.

Društvena Čebelarna v Ljubljani

Tyrševa cesta št. 21

kupuje

med in vosek brezhibne kakovosti. Poslati ji je vzorec z navedbo cene

prodaja

vse čebelarške potrebščine prvovrstne kakovosti

Zahtevajte cenik!

Čebelarji, naročajte čebelarške potrebščine le pri Društveni Čebelarni.

DROBIR

Zlata resnica. Znameniti ameriški čebelar E. T. Phillips, ki je pred leti obiskal evropske — med njimi tudi slovenske — čebelarje, je zapisal v svoji knjigi »Beekeeping« tole: »Zdi se, da je s človeško naravo zvezano, da je vsako novo orodje, ki ga izumijo, v začetku kolikor mogoče komplicirano. Izboljšave, ki jih rodi praktična uporaba teh predmetov, se sučejo vedno okoli poenostavljenja. Tako je tudi s čebelarškim orodjem. Stanje čebelarstva kakega naroda lahko približno spoznamo po stopnji priprostosti orodja, ki ga čebelarji uporabljajo.« Na kratko povedano: Priprosto

orodje — dobri čebelarji, komplicirano orodje — slabo čebelarstvo. Pa naj kdo reče, da to ni do pičice res!

Cudna navada. Zamorci v belgijski koloniji Kongo zelo cenijo med divjih čebel. Pojejo pa vse: med, satje in tudi — zalego. Zaradi tega je izključeno, da bi se te čebele razmnožile, dasi si uprava kolonije zelo prizadeva, da bi zamorce odvadila takega načina čebelarjenja. (Rucher Belge.)

Janša in Jager. Prvi čebelarški učitelj v Evropi je bil naš Anton Janša, prvi profesor čebelarstva v Ameriki je pa bil naš Francis Jager.

Naročnina (članarina) znaša brez priloge letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—). S priložo znaša letna naročnina Din 45.— (za inozemstvo Din 58.—).

Glasilo Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno s priložo »Čebelarski Obzornik« — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabr. 14

Številka 11

V Ljubljani, 1. novembra 1936

Letnik XXXIX

Starost matice

Henrik Peternel — Sp. Hudinja.

Na vprašanje, koliko je stara ta ali ona matica, dobimo navadno nasprotujoče si odgovore: 1 leto ali 2 leti, 2 leti ali 3 leta, kakor pač čebelar šteje leta. Julija meseca minolega leta rojeno matico imenuje nekateri enoletno, nekateri pa dveletno; oba imata prav in oba nimata prav, ker je taka matica n. pr. oktobra meseca stara 15 mesecev, torej ne eno leto pa tudi ne dve.

Vzrok tej netočnosti pri ocenjevanju je pač, da se matice rodijo sredi letne razvojne dobe panja, torej majnika, junija ali pa julija meseca, torej sredi leta; potem se ne ujema štetje njih let s koledarskim letom.

Da se izognemo v bodoče tem nejasnim izrazom o starosti matic, bi morali tudi mi osvojiti novo označevanje starosti, kakršno so uvedli že drugod, n. pr. v Italiji. Starost matice je računati po prestalih zimskih dobah. Starost matic naj se ne izraža po letih, ampak s posebnimi pridevniki n. pr. mlada, mladostna, doletna in stara.

1. Matica, ki še ni preživela nobene zime, naj se imenuje do prvega trebeža prihodnjega leta **mlada matica**.

2. Matica, ki je preživela eno zimo, naj se imenuje do konca prihodnje zime oz. snažilnega izleta **mladostna matica**.

3. Matica, ki je preživela dve zimi, naj se imenuje do konca tretje zime **doletna matica**.

4. Matica, ki je preživela tri zime, naj se imenuje do konca življenja **stara matica**.

To je seveda le predlog, katerega si čebelarji lahko osvojijo ali pa tudi ne. Vendar smatram za gotovo, da rešimo čebelarje, zlasti začetnike dvomov, ako si osvojimo tako ali podobno označbo starosti matic. Začetnik, ki bere, da naj odstrani jeseni ali zamenja že med letom vse matice, ki imajo več kot tri leta, je v dvomu, ali naj odstrani jeseni le tiste matice, ki so poleti dosegle tri leta, ali tudi one, ki so poleti dosegle dve leti in so jeseni v tretjem letu. Kako jasno je pa navodilo, ako označimo starost matic s pridevniki, kakor zgoraj navedeno! Potem bi se reklo: V teku leta ali najkasneje jeseni naj čebelar zamenja vse stare in tudi manj rodovitne doletne matice z mladimi.

Označevanje matic bi s tem ostalo nedotaknjeno, saj bi ravno znak na matici dal čebelarju popolno jasnost, katere matice naj imenuje mlade, katere mladostne itd.

Dobro je, dotakniti se ob tej priliki tudi vprašanja, kako vpliva starost na dobroto oziroma uporabljivost matic.

Znano je vsem čebelarjem, da je razlika med sprašenimi maticami jako velika. Ka-

ka matica je s semenskimi nitkami založena tako, da ji ne zmanjka štiri leta opljenih jajčec, pri drugi, tudi sprašeni matici pa zmanjka opljenih jajčec že v mladostni dobi. Pri sedanjem stanju ni mogoče doognati z gotovostjo vzrokov te razlike. Ugibamo lahko, da je krivda ali na matici ali na trotu, ki jo je oplemenil. Da mora čebelar odstraniti tudi mladostno ali celo mlado matico, ako kaže znake pojemajoče rodovitnosti, je samo po sebi umevno.

Drugo vprašanje je, katere družine so najboljše v donosu medu; ali družine z mlado matico ali tiste z mladostno ali družine z doletno matico. To vprašanje se ne da enostavno rešiti. Odgovori bodo gotovo jako različni, ker ima vsak okoliš svoje posebne pašne razmere, ki tudi odločajo o končnem letnem donosu. Vsekakor se je mnogokrat opazovalo, da v letnem donosu niso najboljše tiste družine, kjer se je zamenjala stara matica z mlado. Ta pojav je opazilo razen mene mnogo drugih čebelarjev. Po točnih opazovanjih v zadnjih desetih letih v lastnem čebelarstvu so bile v donosu najboljše družine z doletno matico. Isto so opazili v minulem čebelarskem letu čebelarji bližnje in daljne okolice. To seveda še ne pomeni, da je vzrok večjega donosa višja starost matice. Soglasje in mir, ki sta vladala dve leti v teh družinah, v katerih je zalegala dobra, brezhibna matica, sta morda pravi vzrok.

A resnica je, da postane vsaka matica nekoč stara in da se mora zamenjati z mlado. Gotovo ne bo v škodo čebelarja, ako uravna vse tako, da vsako leto zamenja samo nekaj, približno eno tretjino matic. Tudi selekcija ali izbira matic zahteva, da kolikor mogoče dolgo vzgajamo od izbranih matic mlade matice. Čim dalje živi izborna matica, tem več mladih matic moremo od nje vzgojiti.

S tem seveda nočem trditi, da ni nikjer in v nobenih razmerah na mestu čimprejšnja izmenjava ne samo starih, temveč tudi doletnih matic z mladimi maticami. Vendar sem mnenja, da bi bilo nespametno, če bi čebelar zamenjaval matice prerano, dokler

se ne prepriča, da bo za ta svoj trud imel tudi večji donos iz svojega čebelarstva. Kdor je to poskusil pri večjem številu čebelnih družin, mi bo rad pritrnil, da je zamenjava matic delo, ki stane veliko truda in časa. In ravno tega nima noben čebelar preveč, ako hoče vestno opravljati vsa čebelarska dela.

Moje prvo pojasnilo

Anton Žnideršič.

Zdi se mi koristno, če se tuintam vname v Čebelarju peresna borba, ker prinese nekaj več življenja med nas in ker se z njo bistrijo pojmi. Nikakor pa ni prav, če se pri tem lovimo za besede.

V drugem odstavku svojega članka sem jasno povedal, da bom razpravljaj, kako moramo čebelariti v krajih, kjer glavna paša ni pomladi, ampak šele v poletnih in jesenskih mesecih. Zakaj trdi tedaj g. Jug, da sem svoj članek posvetil paši v juliju? Morda zato, ker sem v naslovu pisal o paši v poznih poletnih mesecih? Toda to sem vendar v članku pojasnil.

Gospod Jug piše: Praksa pa nam kaže, da v začetku meseca julija glavna paša pojenja in da so kraji, kjer je pozna poletna paša, skoraj neznani.

Temu pa ni tako. Le poglejmo poročila naših opazovalnic, pa se bomo prepričali, da je v Sloveniji od spomladi do jeseni vse mesece dobra paša, toda vedno ali po večini vsak mesec v drugem kraju.

Glede svoje kritične pripombe pa omenim sledeče: V članku g. Juga se mi ni zdel nepravilen način, kakršnega on svetuje za pospeševanje rojenja, temveč trditev, da ne moremo imeti obojega: rojev in medu.

Iz mojih izvajanj se namreč razvidi, da dosežemo lahko oboje, to pa le v krajih s pozno pašo, nikakor pa ne v krajih z zgolj spomaldansko pašo. To se pravi: oboje imamo lahko ob dobri paši tudi tam, a tedaj sprejemamo roje na rovaš donosa medu. Tako je moja opazko razumeti in nič drugače.

G. Jug me je pozval, naj v interesu celokupnega čebelarstva povem, kaj naj storimo, če pomladanska in poletna paša odpadeta, da si lahko pridobimo iz A-Ž panjev rojev in polno medišče medu. Na taka vprašanja je znal odgovoriti orakel v Delfih. Kdor hoče, naj se obrne nanj — če še »posluje«. Jaz odgovarjam na to vprašanje takole:

Nikdar ne smemo misliti na to, da bo paša odpovedala, prav tako, kakor ne sme vojskovodja misliti, da utegne bitko izgubiti. Ko smo temeljito spoznali pašne razmere krajev, kjer čebelarimo, si napravimo načrt, ki se ga moramo brezpogojno držati. Panje moramo ves čas tako oskrbovati, da bodo popolnoma pripravljene za izrabo glavne paše, pa najsibo potem paša ali pa ne. Čebelar pa, ki okleva in ki vedno ugiba, ali bi bolj kazalo čebelariti na roje ali na med in ki pomišlja, ali bi ali ne bi v brezpašni dobi spekulativno pital z ozirom na to, ker tisto leto ne obeta paše, bo vedno v slepo zadel. Prav tako oni, ki poskuša s prevažanjem, pa mu prvič spodleti. Če se tak prevaževalec prestraši in ostane naslednja leta doma, se rado zgodi, da ostane doma ravno ona leta, ko se utegne prevažanje obilno izplačati. Tak je moj odgovor na poziv gosпода Juĝa.

Tudi to je res, kar trdim, da čebelarimo vsi po enem in istem kopitu. Naj čebelari kdo v kakršnikoli pašnih razmerah, vsakemu priporočamo, naj prestavlja maja ali junija meseca, če je to za njegove pašne razmere primerno ali ne. V jeseni priporočamo čebelarjem, naj uredijo plodišča in izpraznijo medišča, pa Bog vas varuj, čebele, do pomladi. Tako čebelarimo na splošno vsi in tak način uči tudi knjiga ĝ. Juĝa.

G. Jug piše, da morajo čebelarji predvsem poznati pravilna načela čebelarstva, ki se splošno tičejo naših krajev, in poudarja, da povsod v Sloveniji po enakem načinu čebelariti niti mogoče ni, kajti pašne razmere so jako različne. Glejte, ĝ. Jug, če ste to uvideli, kako potrebno bi bilo, da ste opisali v svoji knjigi načine,

kako je čebelariti v krajih, ki jih omenjate, to je v kamniškem okraju, Beli Krajini, novomeškem okrožju in v Kranjski gori. Prav tako bi bilo tudi treba opisati čebelarjenje v raznih sistemih panjev, če jih je, kakor pravite, res toliko, ki pridejo v poštev.

V svoji knjigi na str. 176 pravite: »V spomladanski dobi uravnamo svoje čebelarjenje v dve smeri: ali tako, da dobimo čimveč rojev in pomnožimo svoje čebelne družine, ali pa tako, da pridobimo čimveč medu.« V kakih razmerah pa je treba čebelariti na ta in v kakih na drug način, pa nikjer ne poveste. In to bi bilo vendar zelo potrebno.

Moj nasvet, da naj narejamo roje po končani pomladanski paši, ni nikaka teorija, kakor to zafirkljivo omenjate, ampak je preizkušen nauk, ki ga uče znamenite čebelarske korifeje. Toda vsak roj, naj ga vzamemo kadarkoli, gre na stroške izrojenčevega medu. Če ga narava roju ne da, mu ga mora dati čebelar, a to ne le takrat, če dobimo roj v juliju, ampak tudi v drugem letnem času. Če bomo rekli roju, ko smo ga vsadili, »Bog te obvaruj« in se ne bomo brigali zanj, kakor to delajo čebelarji, ki čebelarijo v kranjičih, potem joj našemu naprednemu čebelarstvu.

Naše čebele

Tako se je glasil naslov predavanja, ki ga je imel ĝ. Josip Kobal, strokovni učitelj in čebelar iz Ljubljane, dne 29. maja 1934 v šolskem radiu.

Šole, ki imajo radioaparate, so bile že teden prej opozorjene na predavanje po Učiteljskem tovarišu in Našem valu, da je učitelj lahko pripravil nekaj čebelarskih potrebščin v boljše razumevanje predavanja.

Predavatelj je dal svojemu predavanju obliko razgovora (dialoga): učenec vprašuje, učitelj odgovarja. Tak način je najboljši za mlade glavnice, ki ne morejo z uspehom slediti dolgemu razmotrivanju. Pouk ostane živahen, pozornost učencev odnosno poslušalcev napeta. V poživitev pestrosti je ob zaključku deklamiral učenec Golarjevo pesem »Šempeter in čebelarji«, nakar je sledilo še nekaj besed v spomin 200-letnice Antona Janša. Učenka je deklamirala

Golarjevo pesem »Antonu Janši, našemu čebelarju«. Zbor učenk licejske osnovne šole pa je zapel pod vodstvom učiteljice Svetkove pesemco »Čebelar«.

V naslednjem priobčujemo predavanje, ki bo marsikom lahko rabilo za podlago pri podobnem načinu pouka o čebelah.

Učenec: Gospod učitelj, pozimi ste nam obljubili, da nam boste spomladi govorili o čebelah.

Učitelj: Res je! Svojo obljubo bom tudi izpolnil in vam povedal mnogo zanimivega o njih. Ker je danes lep in topel sončen dan, čebele prav živahno izletavajo. Kar pojdemo na vrt pred čebelnjak. Tam hočemo natančneje opazovati čebele... (Hoja.) Otroci, ravno o pravem času smo prišli! Ali vidite, kako se čebele vsipljejo iz rumenega panja? Roj je! (Šumenje.)

Učenke: Joj! Vro iz panja, kakor da bi žito sipal!

Učenec: Zakaj pa čebele rojijo?

Učitelj: To je njihov naravni nagon. Namnožile so se v panju tako, da jim je prostor pretesen. Zato so izletele iz njega, da si poiščejo novo stanovanje. Preden so rojile, je matica zalegla matične celice z jajčeci, ki se bodo iz njih izvalile mlade matice. Sama pa je odletela z rojem.

Učenec: Koliko pa je čebel v temle roju?

Učitelj: 20 in še več tisoč. Med njimi so stare in mlade čebele, nekaj časa bodo krožile po zraku, nato bodo sedle. Le opazujmo!

Učenec: G, učitelj, glejte, čebele že sedajo tamle na jablano!

Učitelj: Res je! Matica je bila že trudna. Hoče si odpočiti. Zato je sedla na vejico. Čebele so to opazile in sedajo okrog nje. Vedno več jih je. Naposled visi na veji cel grozd čebel. To je roj.

Učenec: Ali boste roj pustili na veji?

Učitelj: Ne otroci! Ko se bodo čebele popolnoma umirile, bomo roj otresli v ujemalnik. Ako bi tega ne storili, bi čebele jutri odletele v novo bivališče, ki ga preskrbe čebele izvidnice.

Učenec: Prej ste omenili matico, čebele, trote, sedaj pravite čebele izvidnice. Kaj je toliko vrst čebel v panju?

Učitelj: Da, otroci! Vsaka čebelna družina ima 1 matico, nekaj stotin trotov in več tisoč čebel, ki so si sicer med seboj popolnoma enake, vrše pa različna dela v panju. Panj, ki je danes rojil, je imel gotovo čez 60.000 čebel. Matica leže v celice jajčeca od zgodnje pomladi do jeseni. Ko je čebelna paša dobra in vreme toplo in ugodno, izleže do 2000 jajčec na dan. Iz njih izlezejo čez tri dni črvički, ki se

čez 7 dni zabubijo. Enajsti dan po zabubljenju pa izlezejo iz celic mlade čebelice. Za svojo preobrazbo potrebujejo torej 21 dni, tretji 24 dni, matica pa samo 16 dni. Preden začne mlada matica zalegati, se mora oprasiti. Oprasiti se med poletom v zraku. Oprasenje izvrši tret.

Učenec: Kaj pa delajo čebele v panju?

Učitelj: To vam takoj pojasnim. Mlade čebele grejejo predvsem zalego in jo pitajo. Hrano pripravljajo iz medečine (nektarja), cvetnega prahu in vode. Nektar, iz katerega postane med, nabirajo starejše čebele po cveticah. Svoj rilček ali sesalo iztegujejo in ga vtikajo v cvetne čašice, iz katerih srkajo medečino. Z njo polnijo poseben želodček za med. Ko prilete v panj, iztisnete medečino iz želodčka in polnijo z njim celice. Prav tako nosijo vodo. Cvetni prah, obnožino ali pelod pa nabirajo čebelice po cvetnih prašnikih, ga spravljajo na zadnje nožice in ga prineso domov v obliki majhnih kepčic ali kroglic. Kroglice so različne barve. So: bele, rdeče, rumene, sive. Le opazujte to pri čebelnjaku! V panju so tudi čebele, ki pri obročkih spodaj na zadku izločajo voščene luske, iz katerih delajo satovje. Nekatere čebele skrbе za snago v panju, druge pa zopet stražijo vhod-žrelo, da se ne prikrade kak sovražnik v panj. Iz povedanega lahko razvidite, kako različna dela vrše čebele in kako vzorno je vse urejeno v panju, v čebelni družini.

Učenec: Gospod učitelj, poglejte, kako lepo visi roj na veji!

Učitelj: Res je! Roj bomo prav lahko ogrebli. Janezek, ti poznaš ujemalnik in drog. Kar stopi v čebelnjak in prinesi oboje! Ujemalnik nasadimo na drog, ga podstavimo pod viseči grozd in sunemo navzgor ob vejo. Tako! Ves grozd je padel v ujemalnik. Vidite, le malo čebel ga obletava! Ujemalnik s čebelami postavimo semkaj v senco. Kmalu bodo vse čebele zbrane v njem pri svoji matici. Med tem pripravimo nov panj v uljnaku.

Učenec: Gospod učitelj, Milošu je priletela čebela na roko. Pritisnil jo je, pa ga je pičila.

Učitelj: Le mirni ostanite in ne otepaвайте! Čebele vam ničesar ne store. Miloš ima nekoliko solzne oči. Ker je junak, ne joka. Želo mu izderemo, namažemo pičeno mesto s salmijakom, pa bo bolečina ponehala. Če bo roka nekoliko zatekla, nič za to! V treh dneh bo zopet dobra. Čebelin strup v majhni množini ne škoduje. Ako pa bi čebele opikale človeka ali žival prav hudo, bi to lahko povzročilo smrt. Čebelarju čebelni pik ne škoduje, ker se sčasoma privadi na pik in strup. Za trganje in nekatere druge bolezni čebelni strup celo koristi.

Učenec: Zakaj pa niso v čebelnjaku vsi panji enako veliki?

Učitelj: Imamo dvoje vrst panjev: panje s premičnim in panje z nepremičnim satovjem. Prvi imajo okvirčke, ki jim pravimo satniki in se dajo premikati. Drugi pa imajo samo golo satovje, ki se ne da premikati. Najnavadnejši taki panji se imenujejo pri nas kranjiči. Zbiti so iz štirih desak. Spredaj in zadi imajo končnice. Sprednje so navadno lepo poslikane. V takih panjih delajo čebele satovje v poljubni smeri. Najrajši ga naredo poševno, redkokdaj po dolgem ali prav počez. Ti panji tukaj pa so večji. Za naše razmere jih je priredil po sestavu učitelja Albertija naš znani domači čebelar Anton Žnideršič. Zato jih imenujemo Alberti-Žnideršičevi panji, kratko A. Ž. panji ali žnideršiči. Ti panji imajo znotraj dva popolnoma enaka dela. Spodnji del imenujemo plodišče, zgornjega pa medišče. Vsak del ima navadno 9 satnikov. Dela sta ločena z matično rešetko, skozi katero lahko prehajajo čebele, matica, ki je nekoliko večja od čebel, pa ne. Vsak del je zaprt z zamreženim okencem. Panj ima zadi vratca. V plodišču je 9 okvirčkov z vdelanimi satnicami. Pod okvirčke vtaknem še leseni sipalnik. Nanj stresemo čebele.

Učenec: Ali bomo to takoj naredili?

Učitelj: Da, takoj! Čebele so se v ujemalniku že umirile. Janezek! Ti si mi že pomagal pri takem delu. Pa močan si tudi dovolj. Kar pojdi po ujemalnik, mirno in previdno ga dvigni in prinesi v čebelnjak.

Učenec: Gospod učitelj, Janezek je že tu s čebelami!

Učitelj: Hvala, Janezek! Kar tu k panju postavi ujemalnik! Čebele bom še nekoliko zmočil s tem-le razpršilnikom. Otroci, mirno glejte in se ničesar ne bojte! Z ujemalnikom udarim ob tla, čebele padejo na dno. Sedaj jih stresem kot fižol na leseni stresalnik. Ker ljubijo čebele temo, se takoj obrnejo proti temnemu plodišču in lezejo med satnike. V nekaj minutah bodo vse v panju. Zaostale še pometem z omelcem v panj. Nato odstranim sipalnik, naravnam satnike, prislonim in pritrdim okence ter zaprem vratca. Tako smo roj vsadili. Otroci, sedaj pogledajte še na panj spredaj! Vidite, kako čebelice pihljajo na bradi pred žrelom s krilci? To je znamenje, da so zadovoljne in da je v panju vse v redu.

Učenec: Kaj bodo pa sedaj delale v panju?

Učitelj: Danes bodo še počivale. Jutri pa bodo že začele z delom. Če bo lepo, bodo nekatere odletele na pašo, nekatere bodo doma snažile panj in zopet druge bodo potegovale začete celice na satnicah. Matica bo vanje znesla jajčeca, čebele pa bodo nosile med in

obnožino. V ugodnem vremenu bodo v 14 dneh izdelani vsi sati. O tem se lahko prepričate v tem-le panju, kamor sem vsadil roj točno pred 14 dnevi. Seveda so to čebelice naredile, ker je bilo ves čas lepo vreme in je bila dobra pašo.

Učenec: Prej ste rekli, da bi čebele odletele v gozd, ako bi roja ne ogreblji. Kaj bi pa tam delale?

Učitelj: Čebele izvidnice bi tam poiskale kako primerno bivališče. Prvotno so itak čebele živele v raznih drevesnih duplinah, skalnih razpoklinah, zemeljskih jamah ali luknjah, med koreninami grmovja in drugod. Da je le satovje varno pred soncem in dežjem, pred vetrom in mrazom! V nekem parku v Berlinu sem videl, da so se čebele naselile v bronastem spomeniku. Izletavale so iz luknje, ki je bila pod pazduho.

V starih časih se ljudje niso mnogo brigali za čebele. Živele so v divjem stanju. Ko so pa spoznali veliko korist medu in voska, so premišljevali, kako bi jih udomačili. Že prvi poskusi so se posrečili. Odžagane dele drevesnih debel z duplinami, v katerih so bile čebele, so ljudje premestili iz gozdov v bližino vasi. Ker čebele niso ušle, so postavili kasneje panje tik hiš v sadovnjake. Končno so jim začeli delati lesene panje in jih postavljati v čebelnjake. Panji so bili podolžni ali pa pokončni. Prvotni so imeli samo en prostor brez notranje oprave. Tak panj je še danes naš kranjiček. Roj kar stresejo vanj. Čebele začno staviti satje na strop. Pozneje so začeli staviti pod strop deščice. Nanje so nalepili osnovno satje. Čebele so potem te osnove podaljšale. Znameniti čebelar baron Berlepš pa je začel uporabljati namesto deščic okvirčke, ki se dajo premikati. Tako razločujemo panje s premičnim in panje z nepremičnim satjem. Ti panji imajo po svetu najrazličnejšo obliko in velikost. Za naše razmere se je izkazal kot najbolj uporaben A. Ž. panj, ki sem ga že prej omenil.

Učenec: G. učitelj! Večkrat ste že izgovorili besede satnik, satnica, sat. Prosim, pojasnite nam te izraze!

Učitelj: Prav je, da si me na to opozoril. Torej poslušajte! Tu v tem panju so še sami goli satniki (okvirčki). Zbiti so iz dveh daljših in dveh krajših letvic. Zgornja daljša ima na notranji strani podolgast utor. Prav lepe deščice kupiš v Čebelarni Slovenskega čebelarškega društva v Ljubljani, Tyrševa cesta 21. Tu dobiš tudi vse ostale čebelarske potrebščine po zmerni ceni. V ta satnik vdalamo tenko žico, nanjo pa pritrdimo satnico. Satnica je iz voska. Prvi jih je začel delati čebelar Mehring, ki je napravil primerno stiskalnico. To je izboljšal čebelar Oton Schulz-Buckow. Danes so te stiskalnice tako izvrstno izpopol-

njene, da izdelujejo z njimi natančno take začetne celice, kakor jih delajo čebele same. Drugega ni treba, kakor da raztopimo voščine, očistimo vosek in pošljemo Čebelarni v Ljubljano, ki nam ga zamenja proti mali odškodnini za satnice. Ako damo roju satnike z vdelanimi satnicami, potegnejo čebelice ob ugodnem vremenu in dobri paši vse celice na satnici in tako dobimo prvovrstne sate s samimi lepimi čebelnimi celicami. Odvišne sate jeseni panjem odvezam in jih spravim za prihodnje leto. S tem prihranim čebelam mnogo dela in truda. Pomislite, koliko časa porabijo čebele, preden izdelajo toliko satja. Naj omenim pri tem, da porabijo čebele, če hočejo napraviti en kilogram satja, mnogo medu. Ako jim damo izdelane sate, prihranimo čebelicam delo in porabo medu. In prav v tem tiči večja korist umnega in naprednega čebelarstva.

Učenec: G. učitelj, prej ste omenili, da bodo čebele izdelale vse sate v plodišču v 14 dneh, ako bo ugodno vreme in dobra paša. Kaj pa potem?

Učitelj: To vam hočem takoj pojasniti. Med tem, ko čebele zidajo satovje, matica pridno nese jajčeca v celice. Sati bodo kmalu polni zalege, medu in obnožine, da ne bo nič več praznega prostora. V treh tednih se bodo izlegle že prve mlade čebele. Plodišče bo zaradi tega vedno bolj natrpano. Ker je še vedno ugodno vreme in bera medu po travniških cveticah obilna, bi čebelna družina zaradi tesnega prostora ponovno rojila. Da se to ne bo zgodilo, bom plodišče povečal tako, da bom pregledal vse sate v plodišču. Sat, ki bom na njem našel matico, bom pustil v plodišču in ga dal na sredo. Zraven njega bom dal še sate z odprto zalego. Morda bosta eden ali dva taka sata. Ves ostali prostor bom izpolnil s praznimi sati, ki sem jih spravil jeseni. Ako je čebelna družina močna, bom dal poleg izdelanih satov tudi nekaj okvirčkov s satnicami, da jih bodo čebele izdelale. Vse ostale sate s pokrito zalego in medom bom dal v medišče. Kolikor jih manjka, bom dal izdelane sate. S tem prestavljanjem satov sem dal matici možnost, da lahko nese jajčeca v plodišču nemoteno in neovirano dalje, kolikor jih morejo seveda čebele obsesti in greti. Čebelam sem omogočil, da odlagajo odvišni med v medišču, kamor matica ne more, ker ji brani matična rešetka. Ako je ugodno vreme in paša dobra, bodo sati v medišču kmalu polni medu.

Učenec: Kakšen namen pa ima to prestavljanje satov?

Učitelj: Odgovor na to vprašanje lahko dobite že iz prejšnjega opisa. Pa poslušajte, kaj pravi mojster Žnideršič sam: »S prestavljanjem satov dosežemo: prvič, da nam družine

ne roje, drugič, da privabimo čebele v medišče, ki ga sicer nerade zasedejo, in tretjič, damo s tem čebelam priliko, da nanašajo med tja, kjer jim je najljubše, to je v satje, iz katerega se pravkar izlegajo mlade čebele.«

Učenec: Zdaj šele prav razumem, zakaj pri vas čebele toliko ne rojijo, kakor pri Boštjanovih, kjer imajo same kranjiče. Vi imate skoro vsako leto mnogo medu, Boštjanovi pa dosti čebel in malo medu.

Učitelj: Res je tako! Sedaj lahko razumete, zakaj prestavljam vsako leto spomladi sate s čebelami in zalego v medišče, ko je za to ugoden čas.

Učenec: Kaj pa naredite s sati v medišču po tem, ko jih napolnijo čebele z medom?

Učitelj: Če je ob glavni paši vreme ugodno, se medišča naglo napolnijo. Ko vidim, da začno čebele pokrivati gornjo plast sata, je med goden ali zrel za trcanje. Tedaj začnem trcati. Znano je tudi, da čim pogosteje jemljemo med, tem hitreje zopet napolnijo čebele medišče. S tem, da izpraznim medišče, silimo čebele k večji marljivosti.

Učenec: Kako pa jemljete čebelam med?

Učitelj: Otroci, to je zame najneprijetnejše delo, ki ga pa kljub temu vršim z veseljem, ker je z dobro medeno letino obilno poplačan ves čebelarjev trud. Kako točim med, boste najlažje videli pri delu samem. Danes povem samo toliko, da vzamem sate iz medišča, ometem čebele, odkrijem pokrit med z vilicami, postavim odkrite sate v točilo, koš v njem zavrtim, na kar začne frčati med iz celic na notranjo stran točila, od tu na dno in skozi luknjo na gosto mrežo cedila, na kateri ostanejo voščine in drobtine, prečiščen med pa teče v kebelj. Ko je iztrcanih vseh 9 satov, jih nesem v čebelnjak, denem nazaj v medišče, zaprem okence in vratca ter nadaljujem isto delo pri prihodnjem panju, dokler ne pridejo na vrsto vsi. Pripomnim pa, da točim med najrajši ob lepem vremenu, ker je tedaj večina starih čebel na paši. Ako so stare čebele doma, branijo svoje zaklade hrabro in hudo pikajo.

Učenec: Kolikokrat pa točite med?

Učitelj: Navadno proti koncu junija in pa septembra po ajdovi paši. Če pa medí hoja ali smreka in je ugodno vreme, je treba v tem času trcati večkrat ali točneje, vselej takrat, ko je medišče polno.

Učenec: Koliko medu pa natočite iz enega žnideršiča?

Učitelj: Jaz sem natočil iz enega panja največ 56 kg. Za zimo sem mu pustil še 15 kg. Čital pa sem, da je dal tak-le panj nekemu čebelarju 80 kg medu. Toda taki donosi so velika izjema.

Učenec: Kolikokrat pa mora čebela zleteti na pašo, da nanosi en kg medu?

Učitelj: Izračunali so, da mora to storiti 25.000 krat.

Učenec: Ali porabite ves med doma ali ga tudi kaj prodate?

Učitelj: To je odvisno od pridelka. Ako je letina dobra, tedaj odločim nekaj vrčev medu za domačo porabo in za krmljenje čebel, če je paša slaba, ostalo pa prodam. Dober in čist med ljudje cenijo in ga radi kupujejo, ker vedo, da je izvrstna hrana. Med uporabljajo ljudje tudi za zdravljenje raznih bolezni. Da bi vam mogel danes o vsem tem natančno govoriti, je premalo časa, pa drugič. Omenim naj samo, da ga na splošno ljudje le premalo uporabljajo, čeprav ima skoro isto ceno, kakor sladkor. Svojim otrokom kupujejo starši rajše razne nezdrave slaščice!

Učenec: Kako pa dobite vosek, go spod učitelj?

Učitelj: Pridobivanje voska ni težko. Vse leto skrbno spravljam razne odpadke, ki vsebujejo vosek. Tu se odlomi kaj od sata, v panju zlepijo večkrat čebele sate med seboj, pri trcanju ostanejo voščine, satnik s starim satovjem je treba zamenjati z novim itd. Tako se mi nabere vsako leto precej voščenih odpadkov. Pozimi, ko je več časa, skuham voščine v kotlu in jih izprešam. Kar priteče izpod stiskalnice, vlivam v veliko posodo. Ko je prešanja konec, lonec pokrijem in odenem. Ker je vosek lažji od vode, plava na njej. Kar je nesnaže, se zbere pod voskom. Čez nekaj ur se vosek strdi. V posodi se je napravil rumen voščen hlebec. Vzajem ga ven in osnažim nesnažo. Ako imam še kaj voščin, jih prav tako raztopim kot prej in dobim nov hlebec. Naposled denem v lonec čiste vode, jo nekoliko osolim in vse dobljene voščene hlebce razdrobim. Ko se ves vosek raztopi, odstavim lonec in pustim, da se vsa tekočina ohladi, vosek pa strdi. Tako dobim en sam hlebec voska, ki je lep in čist.

Učenec: Kam pa denete vosek?

Učitelj: Že prej sem omenil, da ga zamenjam v Čebelarni Slovenskega čebelarstva društva v Ljubljani za satnice, ki jih rabim, ko delam nove okvirčke. Vosek pa tudi prav lahko prodam, ker se različno uporablja, o čemer bi vam moral posebej govoriti.

Učenec: Gospod učitelj! Prav lepo se vam zahvaljujem, ker ste nam danes povedali toliko lepega, poučnega in zanimivega o čebelah.

Učitelj: No, sedaj nam pa še ti povej lepo Golarjevo pesem »Šempeter in čebelarji«.

Učenec: Šempeter in čebelarji. Spesnil Cvetko Golar. (Glej Slov. čebelar št. 7, 1933!)

Učitelj: Otroci, še nekaj mi je na srcu, preden končam današnji razgovor o čebelah. To je 200 letnica, ki jo je praznovalo o binkoštih Slovensko čebelarstvo v spomin rojstva Antona Janša. Janša je bil vešč in umen čebelar. Poklicali so ga na Dunaj, kjer je postal znamenit čebelarški učitelj. Njegovo ime je zaslovelo ne-le doma na Gorenjskem, kjer se je rodil v Breznici leta 1734., ampak tudi po vsej Evropi in po drugih delih sveta. S svojo pridnostjo in bistrim opazovanjem je odkril v življenju čebel tajnosti, ki jih niso mogli doumeti mnogi njegovi sodobniki in tudi poznejši čebelarji. Še danes občudujemo njegovo veličino. Spisal je dve čebelarški knjigi: Popolni nauk o čebelarstvu, ki so jo imenovali: »Čebelarstvo sv. pismo«, in pa: Razprava o rojenju čebel. Prav zaradi teh dveh čebelarških knjig so spoznali drugi narodi, da nismo Slovenci v čebelarstvu med zadnjimi.

Učenka: Jaz sem pa čitala v zadnji številki Slovenskega čebelarja pesem »Anton Janša«.

Učitelj: Dobro, pa povej jo še nam prav lepo!

Učenka: Antonu Janši, našemu čebelarju. Spesnil Cvetko Golar.

Učenke: zapoje pesem »Čebelar«.

Varujte pomladne cvetice!

Julij Mayer — Dob.

Ali ste že kdaj opazovali pred ljubljanskim kolodvorom »preseljevanje narodov« ob sobotah popoldne in ob nedeljah, ko vlaki pozirajo na tisoče meščanov, da jih odpeljejo na deželo, v hrib, na goro. Izmučenih obrazov odhajajo ti potniki, da si v prosti naravi naberejo novih moči, novega navdušenja za težko tedensko delo v zaprašenem mestu. Ali more kdo zameriti takemu popotnemu človeku, če mu oko zaiskri, ko najde med usehlo rumeno travo prvo pomladansko cvetico? Srce mu zavriska od veselja, roka se sklone in utrga prvo letošnjo cvetico, ki mu pravi, da bo kmalu zavladala kraljica pomlad. Medtem ko je telo še sklonjeno, pa oko že šviga sem in tja, da bi morda uzrlo še drugo cvetico. Teloh že cvete! Zvončki so že tu! Srebrne mačice so že splezale na tanke vrbove vejice! Radost se je naselila v srce in — pohlep! Še eno cvetico utrže popotnik, in še eno, šopek raste, nastaja drugi. In slednjič: eno ali dve rastlinici z nožem in z velikim trudom izkoplje iz tal, da bo med tednom cvetelo tam sredi hišnega morja na majhnem oknu in mu šepetalo o pomladni krasoti tam zunaj. Srce je polno poezije, hrepenenja

Komaj je malo posijalo pomladno sonce, že se pojavijo na mestnih ulicah nešteti prodajalci, ponujajoč mimooidočim bolj ali manj okusno povezane šopke. Kdo bi jim zameril, tem prodajalcem, da iščejo na ta način vsaj majhnega zaslužka?! In s kakšnim veseljem segajo mestne gospodinje po teh prvih cveticah, da jim krase temna stanovanja sredi visokega zidovja in prašnega zraka! Pa tudi podeželani sami radi postavijo na mizo kozarček svežega pomladnega cvetja, posebno lepo mora biti okrašen »hišni kot«.

Ali ni v vsem tem mnogo poezije? Pa ni moj namen opisovati romantiko takega pomladnega izprehoda!

Oglejmo si zgoraj opisano idilično sliko od druge plati. Nedeljski izprehajalec se vrača z gore, s hriba, z dežele. Za klobuk si je pripel nekaj zgodnjih pomladnih cvetic in tudi gumbnico nad vzhičenim srcem mu krasijo take cvetice. Kako dolgo še? Že naslednjega dne so te cvetice pozabljene in osamljene ostale v gumbnici in za klobukovim trakom! Mati ali gospodinja snazi obleko, s kruto roko iztrže uvelo cvetje in — ga vrže v smeti! Jeli bilo res ustvarjeno to cvetje za tako usodo?!

Še žalostnejša je naslednja slika: Vračajo se nedeljski potniki k vlakom. Na nahrbtniku mu visi cel šop da ne rečem snop — raznovrstnega pomladnega cvetja. In ali ste že kdaj hodili po teh potih, ki vodijo nedeljske izletnike do vlakov? Ali se vam niso v dno srca zasmilili tisoči cvetovi, ki so ležali ob teh potih raztreseni in razmetani — bodisi da so sami padli iz »šopka«, ali, kar se češče dogaja, da jih je utrujena in naveličana roka vrgla ob pot. Mar je res bilo potrebno tisoč cvetnih žrtev, da se je enega dneva razveseljevalo človeško srce?

Pomlad za pomladjo prihajajo ti popotniki v božjo naravo in uganjajo isto pustošenje s prvimi pomladnimi cvetkami. In leto za letom je več teh »oboževalcev in prijateljev« prirode! Posebne »ljubezni« so poleg teloha, resja in zvončka deležne še srebrne mačice na vrbah in leskove vejice z dolgimi nihajočimi »klobasicami«...

In vendar so ravno te rastline za nas čebelarje tolike važnosti! Kot prve odprejo na pomlad svoje cvetove in dajajo od svojega bogastva še našim čebelam. S koliko marljivostjo in delavnostjo hite čebele in nabirajo dragocen zlat kruhek — cvetni pelod! In ta cvetni prah ni čebelam samo vsakdanja hrana, zanje je vse več. Pomeni jim življenje, napredek, moč.

V velikem razumevanju za izboljšanje zgodnje čebelne paše je mnogi čebelar že posadil v svoji bližini vrbo ivo (mačkovec), še v februarju se nabreknejo srebrne debele mačice in

v prvi polovici marca bodo drobne veje posute z debelimi rumenimi »cvetovi«. Na tisoče čebel bo tedaj šumelo po teh vejah in spravljalo s prašnikov dragoceni pelod. Pa ti pride popolna družba: s krikom in vikom »občuduje« ivo in v nekaj trenutkih vise le še žalostni ostanki nekdanje krasote v spomin na »predragi obisk«. Ali se čudite, da nato prihrumi posestnik-čebelar in z ogorčenostjo zavrača tako nesmiselno »kulturno udejstvovanje«!

V zadnjem času se je gorenjim razvadam pridružil nov, temeljitejši način ugonabljanja za čebele važnih rastlin. Na vrsti je sedaj teloh. Od mnogih strani dobivamo poročila, da prihajajo tujci in ga v velikih množinah izkoplajo, ker telohove korenine prodajajo v industrijske namene.

Bož se nas in naših čebelic usmili! Ni dovolj, da prihajajo cele procesije pomladno navdahnjenih ljudi »občudovat« naravo, zdaj še industrija sega s svojimi rokami po telohu! Čebelarji na plan! Za vsako ceno bomo morali zajeziti uničevalno delo, ki jemlje našim čebelam prvo izdatno obnožino. Le v samopomoči je rešitev!

Iz čebelarske početnice

Rojec Vlado — Litija

IX.

(Dalje).

Tako naglega vremenskega preokreta, kot smo ga doživeli konec septembra, ne pomnijo najstarejši ljudje. Hladne zračne struje s severa so tako rekoč čez noč preplavile vso srednjo Evropo in zajele tudi naše kraje. Temperatura je sredi popoldneva skokoma padla za več kot 10 stopinj Celzija. V nižinah je začelo deževati, vrhovi planin pa so se pobelili s prvim snegom. Pozneje se je sneg preselil s hribov tudi v doline ter povzročil občutno škodo na poljih, v vinogradih in sadovnjakih. Toda strah pred zgodnjo in dolgotrajno zimo, ki so jo prerokovali nekateri »vsevedeži«, je bil neutemeljen. Kmalu je nastopilo zopet sončno vreme. To je vlilo v nas upanje, da bomo imeli priliko užiti še nekaj prav lepih jesenskih dni.

Radi preuranjenega mraza naše čebele niso preveč trpele. Splošna paša je tedaj prejenjala, panji pa so bili že kolikor toliko pripravljeni na zimo. Prizadete so bile le one družine, ki so imele večjo množino zalege, kot so jo mogle obsesti, ko so se strnile v zimske gruč.

Ob navalu hladnega zraka so skrbni čebelarji takoj pohiteli k svojim ljubljankam, da jih odenejo in zaščitijo pred nenadno vremen-

sko uimo. Zadostovalo je, če so vložili slavnice, kajti temperatura vsaj v naših krajih ni nikjer dosegla ledišča. Taki temperaturi pa čebele z lahkoto kljubujejo tudi neodete. Nekateri čebelarji so seveda družine dokončno zapazili. Kljub kasnejšemu milemu vremenu odej najbrž niso več odstranjevali. Čemu neki? Nakopali bi si samo dvojno delo, čebelam pa bi s tem prav malo koristili.

Z zapaženjem se zaključujejo letošnja opravila v čebelnjakih. Sedaj je čas, da se ozrete nekoliko nazaj, da pregledate uspehe, ki ste jih dosegli, da razmislite napake, ki ste jih zagrešili — skratka, da napravite bilanco o svojem čebelarstvu. Še več je potrebno. Na podlagi izkustev, ki ste jih pridobili v pretekli poslovni dobi, izvršite že sedaj podroben načrt, po katerem nameravate čebelariti v bodoči sezoni. To seveda ne bo šlo tako gladko, če niste delali med letom nikakih beležk, iz katerih bi lahko spoznali lastnosti, zlasti pa delovne sposobnosti svojih družin. Nekoliko knjigovodstva je pač potrebno tudi v čebelarstvu. Če v tem pogledu dosedaj niste ničesar ukrenili, vam priporočam, da zamujeno nadoknadite v zimskem odmoru, ko splošno čebelarstvo počiva.

Knjigovodstvo se ravna po velikosti obrata in načinu obratovanja. Jasno je, da bo tisti, ki se bavi s prodajo rojev ali z vzrejo matic, uvedel drugačne knjige kakor tisti, ki čebelari zgolj za med. Prav tako bo knjigovodstvo v velečebelarstvu, ki ima v pretežnih primerih že značaj samostojne obrti, dosti bolj komplicirano, kakor knjigovodstvo v čebelarstvu zasebnika, ki se posveča tej gospodarski panogi bolj iz veselja in zabave, kot pa iz pridobitnih ozirov.

V preprostih čebelnjakih sestoji knjigovodstvo največkrat iz beležk, napravljenih s kredom na vratca panjev. Ta način je že zato, ker se kreda rada maže in briše, zelo dvomljive vrednosti. Beležke postanejo sčasoma nejasne, se porazgube in končni učinek je enak ničli. Razen tega niso take čačke v nikak okras čebelnjaku. Nad njim se bo spotaknil vsakdo, ki ima količkaj smisla za red in snago. Če že uporabljamo vnanjo stran vratc kot nekako beležnico, naj bo del njih prepleskan s črnim lakom za table. A potem ne pišimo s kredo tudi po drugih delih panja!

Drugod imajo na vratcih panjev pritrjene posebne beležne liste, kamor lahko s svinčnikom zapisujejo potrebne opazke. Ti beležni listi so prirezani v velikosti dopisnic, so iz tršega papirja in primerno rubricirani. V zalogi jih ima tudi Društvena čebelarna. (Gl. cenik D. Č.) Zaglavje razpredelnice je na njih označeno v slovenskem besedilu.

Vsak panj mora imeti svoj beležni list; vsak list zadostuje za eno leto. Ob koncu sezone jih snamemo in nadomestimo s praznimi. Uporabljene shranimo. Uredimo jih po številkah panjev in povežemo. — Še boljša je kartoteka n. pr. takole urejena: Napravimo si škatlo prizmatične oblike, ki je toliko široka in visoka, da stoje v njej vloženi beležni listi pokonci. Dolga je kakih 40 cm. Liste razvrstimo v škatli po skupinah istovrstnih števil, istovrstne številke v skupinah pa po letih. Skupine ločimo s kartoni, ki so enake širine kot beležni listi, a za kak prst višji. Na tem presežku zabeležimo številko skupine. Kartoteka, ki bi jo vodili od leta 1930, bi bila n. pr. takole urejena: Spredaj je viden prazen karton, ki je zgoraj označen s številko 1. Če ta karton odmaknemo, zapazimo beležni list, ki smo ga uporabljali l. 1930 na panju št. 1; če odstranimo tudi tega, se prikaže beležni list, ki je visel l. 1931 na istem panju; če brskamo še dalje, naletimo na ostale liste s panja št. 1, in sicer na onega iz l. 1933, nato na onega iz leta 1934, a končno na zadnja dva iz l. 1935 in 1936. Sledi spet karton, ki pa nosi zgoraj št. 2. Za njim se skrivajo vsi listi, ki so bili svoječasno pritrjeni na panju št. 2. Za kartonom št. 3 tiče vsi listi s panja št. 3, za kartonom št. 4 listi s panja št. 4. — Ker se beležni listi na panjih sčasoma zamažejo, priporočajo nekateri, da prenesemo beležke ob zaključku leta na snažne liste in šele te vložimo v kartoteko. Root nadalje predlaga, da vodimo kartoteko v različnih barvah. Družine, ki so obbolele, odnosno družine, o katerih sumimo, da so bolne, dobe n. pr. rdeče kartotečne liste, družine, ki so zgubile matico, modre, trotovci zelene, slabiči rumene itd. Le popolnoma neoporečne družine imajo bele kartotečne liste.

(Dalje prihodnjič.)

Medved-čebelar. Redek gost — medved kosmatinec — je obiskal prve dni letošnjega septembra čebelnjak g. Gerla v Snežniku na Notranjskem. Ta nezaželeni in nepričakovani gost je razdejal dva A.-ž. panja v trske. Razume se, da medu ni prav nič ostalo. Poškodoval je še dva druga panja, pa ne tako hudo. Brž so morali umakniti vseh ostalih osemnajst, sicer bi bili ob vse. Takemu čebelarju pač ne kaže prepuščati oskrbovanje A.-ž. panjev, ko jih tako nerodno »prestavlja«.

Čebelnjak stoji 5 km od čebelarjevega doma pri neki logarjevi hiši, torej na samoti. V snežniških in kočevskih gozdovih je še precej medvedov, ki jih pa ne smejo streljati, ker so z zakonom zavarovani. Saj škode ne delajo pogosto.

Opazovalne postaje

Virmaše: Dovoz čebel v pašo smo precej omejili z razdelitvijo naših pasišč. Vendar so v oddaljenosti približno 800 m od mojega čebelnjaka nakopičili 350 tujih A. Ž. panjev. Kaj to število pomeni za moj okoliš, si vsi lahko predstavljate.

Tacen: Mraz in rani sneg sta prehitela marsikaterega čebelarja, ki bi moral pitati.

Cezanjevci: Že tretje leto so nas čebele pustile na cedilu. Zato ni čuda, če se domači čebelarji razburjajo, ko se na domača pasišča postavlja preveliko število pripeljanih panjev.

Barje: V splošnem je naš kraj prav slabo odrezal; roji in izrojenci si niso nabrali niti zimske zaloge.

Sp. Ložnica: Čebele niso nabrale zimске zaloge in jih bo treba zopet krmiti.

Donačka gora: Panji so nabrali le zimsko zalogo. Družine niso posebno živalne, ker je preveč čebel padlo na pasiščih.

Krka: Zopet zaključujemo čebelarstvo leto z razočaranim srcem. Mesto da bi želi, bomo morali pitati.

Mesečni pregled za september 1936

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mese-cu čistih dkg	največ pridobil	naj-višja	naj-nizja	sred-nja me-sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pridobil	po-rabil	dkg	dne	C°									
Blejska Dobrava . . .	577	30	—	—	90	150	50	—	260	20	2	+26	+8	+15.3	21	3	—	3	11	16	3
Breg-Križe	483	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+28	+5	+15.9	23	7	—	12	8	10	7
Kranj	385	—	—	—	300	300	75	—	375	—	—	+27	+4	+15.2	28	8	—	15	8	7	10
Virmaše-Škofja Loka .	361	—	—	—	170	70	50	—	290	—	—	+28	+6	+16.5	20	9	—	10	3	17	25
Tacen-Šmarna gora .	314	40	—	—	105	125	110	—	300	30	1	+28	+5	+16.0	23	5	—	10	2	18	7
Barje	289	—	—	—	115	105	55	—	275	—	—	+27	+3	+14.5	26	7	—	8	10	12	6
Dob	305	315	—	—	80	20	60	155	—	185	5	+28	+2	+15.2	23	4	—	7	7	16	9
Rova	350	90	—	—	240	90	50	—	290	50	2	+28	+3	+15.3	25	11	—	7	4	19	8
Škorno-Novi kloster .	450	75	—	—	150	110	90	—	275	50	3	+30	+3	+16.1	25	3	—	3	21	6	9
Sp. Ložnica-Žalec . .	252	20	—	—	90	85	25	—	180	10	2	+23	+3	+12.6	25	7	—	6	17	7	22
Leveč Sl. Bistrica . .	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muta	387	—	—	—	160	120	30	—	310	—	—	+30	+3	+15.3	21	12	—	15	10	5	16
Sv. Duh-Selnica . . .	536	70	5	—	45	40	65	—	70	25	3	+25	+2	+13.2	27	9	1	5	17	8	7
Studenci-Maribor . .	265	15	—	—	125	135	50	—	295	15	3	+28	+0	+14.4	26	6	—	6	5	19	4
Podova-Dravsko polje	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci	182	—	—	—	250	190	110	—	550	—	—	+27	+2	+14.3	18	15	—	7	13	10	24
Nedeljica-Turnišče . .	170	45	25	—	50	215	5	—	200	45	5	+30	+2	+16.2	26	4	—	5	1	25	9
Žetale-Rogatec . . .	322	10	—	—	60	130	90	—	270	—	—	+27	+2	+16.1	23	7	1	8	9	13	13
Donačka gora-Rogatec	320	—	—	—	60	80	30	—	170	—	—	+31	0	+15.4	26	6	1	6	10	14	10
Kozje	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leskovec-Krško . . .	186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zakot-Brežice	156	—	—	—	229	140	60	—	425	—	—	+30	+1	+15.8	26	7	—	5	13	12	7
Toplice-Dolenjsko . .	179	75	—	—	185	180	50	—	340	40	3	+28	+3	+14.7	25	8	—	6	5	19	19
Krka	300	30	—	10	120	70	35	—	185	25	2	+31	+10	+17.3	27	10	—	10	16	4	27
Št. Janž Dol	347	270	—	—	100	210	65	—	105	65	2	+27	—2	+13.4	23	7	—	9	9	12	4
Št. Vid-Stična	360	20	—	—	110	—	—	—	90	—	—	+28	+1	+13.8	23	7	—	6	3	21	—
Cerknica	575	30	—	—	50	85	65	—	170	20	1	+28	0	+14.0	22	7	2	6	6	18	15
Sv. Gregor-Ortnek . .	736	—	—	—	25	20	20	—	65	—	—	+23	—2	+14.0	24	4	3	7	3	20	19
Novo mesto	180	70	—	—	140	100	690	—	960	40	2	+34	+2	+17.9	25	8	—	7	2	21	1
Šmarjeta	30	60	—	—	340	200	160	—	640	60	6	+26	+10	+17.4	25	10	—	6	8	16	14
Valpča vas	280	—	—	20	60	10	—	—	50	—	—	+24	+7	+13.7	19	17	—	10	13	6	14

Vsi ti panji so A.-Ž. sestava.

Nekaj čebelarških spominov

Fr. Rojina — Zg. Šiška.

(Dalje.)

Vsakdo bi menil, kakor sem pričakoval tudi sam, da bo razjarjeni Pergav, ko sem mu bil obstrelil vola jaz, začel »rojiti«. Toda ni; rekel je samo: »Škoda, da ga ni kdo drug; to bi mu navil uro!« Pergav je bil namreč lovcem zelo gorak, prav posebno pa še grajskemu lovskemu čuvaju Edvardu. Šlo je nekoč za neko obstreljeno srno, in se je šušljalo, kakor da bi jo našel Pergalov brat Vrban in jo »spravil«, kar je prišlo na uho tudi Edvardu, ki je po svoji službeni dolžnosti moral zadevščino naznaniti dalje. Dokazati sicer niso mogli ničesar, ali ko je prišel orožnik k Pergalu poizvedovat, je ta na skednju ravno napravljaval rezanico, pri tem pa kadil iz svoje stare čedre, kar je mož postave pogrjal, češ da se pod streho ne sme pušiti, nakar mu Pergav odvrne, da ne kadi pod streho. Orožnik ga nato vpraša, če se misli iz njega norčevati, on mu pa pomoli čedro, da res nima »strehe«, namreč pokrovčka. Orožnik, nasajen zavoljo tega, ker ni zvedel drugega kot to, da Pergalova čedra nima pokrova, pa ni bil dovzeten za to šalo in je poskrbel, da je dobil Pergav zanjo dva dni zapora s postom. Odtod zamera, ki bi se zdaj zavoljo nje rad maščeval, ako bi mu kdorkoli drug obstrelil vola. — Potem mi je Pergav pravil, da bi se njegov »Sori«, ko je pridrvel domov, gotovo zlomil šinjek, ako bi se močna dvokrilna hlevna vrata ne odpirala na noter; zaletel se je vanje s tako silo, da je odletela linga, obe krili vrat sta pa kar odskočili vsaksebi. V hlevu se je podal na svoje mesto sam in se toliko umiril, da ga je mogel prikleniti, a kmalu ga je zopet napadla besnost. Hoteč na prosto, je potegnil s sabo jasli, ki so se pa med vrati zagolsnile, in ker je vlekel zadenjski in z vso močjo, bi se naposled še zadušil, da ga ni vsa družina z združenimi močmi potisnila toliko naprej, da so mu mogli verigo zopet odpeti. Nekaj časa je še divjal okoli doma, potem je pa zatrapal v stelnik, kjer se je vlegel in zaril gobec v steljo. Dobil je, kakor mi je povedal Pergav, tri šibre srnjakarje v hrustanec tik nad gobcem; šli so mu kar skoz in skoz, da pa poginil zato menda ne bo. Sreča v nesreči je bila pač, da sem zagledal tisto sivo liso pri tleh grmovja, ko je vol mulil travo; ako bi mu zapodil ves strel tako močnih šiber tja v pleča, tedaj bi klecnil na mestu. Takó pa mu je pozneje še kakšnih štirinajst dni prihajal skoz nosnice krvav sluz, naposled je jenjalo tudi to, in dober je bil.

Ko sva se bila s Pergalom tako čudovito lepo pobožala, sem se podal zopet na svoje sto-

jišče; ali kljub temu, da sem bil skrbi zaradi vola rešen, vendar nisem imel nobenega obzanka več in sem, nestrpno mencaje sem in tja, že komaj čakal konca dopoldanskega lova, da bi bila neprijetna zadeva čim prej prestana. V duhu sem namreč videl in slišal lovce, kakšen halo bodo gnali ter da me bodo osmešili za vse moje življenje; vsaj domišljeval sem si tako hudo. Naposled le odtrobi Edvard lov, in ves potr in s povešeno glavo sem se podal na določeno opoldansko zbirališče. V srcu mi je pač tlela iskrica upanja, da bo moj sramotni strel morebiti le ostal prikrit, toda motil sem se, kajti komaj sem se pokazal izza ovinka, že sem zaslišal vzklike: že gre, že gre! In zdaleč so mi nekateri ploskali in klicali, bravo! Najbolj »ljubezniv« pa je bil neki mlad, morebiti niti mojih let, šibkonog krivokljun. Ta mi je prišel celo nekoliko naproti, se mi čez mero nizko priklonil ter mi čestital k tako imenitnemu uspehu. Jaz sem se sicer nasmihal, a takó, kakor bi bil pravkar pogoltnil nezrelo trnjulo; v zahvalo bi ga najrajši »pobožal« tja preko njegovih netopirskih ušes. Potem sem moral vsej družbi natančno razložiti, kako prav za prav sem izvršil to neprevidnost. Povedal sem vse odkritosrčno, brez tajbe, olepšavanja in izgovarjanja. Graščak me je prijazno poučil, da naj v prihodnje ne streljam nikdar več prej, preden ne ugotovim, na kaj streljam. »Gospod graščak« — pravim — »zame je bila to huda in bridka šola, in trdno upam, da ne zaman.« S tem je bila zame in za vse druge stvar mlena, samo tisti blede gizdalin me je še nekaj časa špikal, prav kakor kakšna nadležna podrepna muha, in je šele umolknil, ko je uvidel, da njegove neslane šale presedajo že vsej družbi.

Po enournem odmoru smo odšli zastavljat popoldanšnje lovišče. Mene je poslal Edvard prav dol v dolino poleg ozkega travnika med Senčno in Kalom. Pred družbo je utemeljil svoj ukrep s tem, da bodo tam doli vsaj živina in ljudje varni pred menoj, v resnici pa mi je naklonil tisto stojišče zato, da bom tem gotoveje prišel do strela, kajti smilil sem se mu zavoljo prejšnjega natezavanja. »Pa pri tistem debelem hrastu takoj od ceste se nekoliko krij zaradi lisice« — mi je še naročil potihoma — »in drži se dobro, dušana, da vsaj malo popraviš dopoldašnji škandal. Streljal boš pa gotovo, ker prav tam mora žival čez.« — Precej dolgo sem že slonel ob hrastu, preden so brkirji izpustili pse, ali komaj je Edvard odtrobil prvič, in ni bilo čuti še nobenega psa, že se previdno prikrade dol s Senčne lisica. Še enkrat prisluhne nazaj, potem jo počasi in oprezno primaha čez travnik naravnost proti meni, ki sem ji molil nasproti cevi. Ko je bila

v pravšni razdalji, sprožim in tudi dobro zadenem, kajti obležala je v ognju, da rabim lovski izraz. Hitro ji zvežem zadnji nogi, jo obesim na hrastov štemelj ter se pripravim, če bi prišlo še kaj, saj psi morajo začeti vsak čas goniti. In res sem zaslišal prav gori z vrha hriba tisti nepopisni raznoglasni digldigl digldigl mnogoštevilnih brakirskih psov, takoj zatem pa že tudi za srne značilni rump rump skokov. Psi so bili še daleč zadaj, ko pridrvita srna in tik za njo krasen srnjak šesterak dovolj blizu mene preko travnika. Kako sem meril in streljal se niti zavedel nisem, tako hitro se je to zgodilo, a je že moralo biti prav, kajti srnjak in srna sta se valjala na travniku in sta se za vedno umirila, še preden je prihitela pasja drhal. Pa še sem ustrelil tisto popoldne enega jereba in enega zajca. Sicer je graščakov nečak ubil tistega dne tudi pet komadov divjadi: eno srno in štiri zajce, toda upoštevaajoč različnost plena, sem bil priznan za strelskega prvaka dneva jaz, ali kakor pravimo lovci, bil sem lovski kralj. Pozneje me je doletela na raznih lovih še dokajkrat taka čast, ali nikdar je nisem bil tako vesel, kot takrat.

Večerjo, oh kaj večerjo, razkošno pojedino smo imeli v veliki, častitljivi dvorani nekdanj Valvasorjeve graščine na Mediji. Imeli smo se imenitno, kakor se le more imeti veselo razpoložena zelena bratovščina po dobro uspelem lovu. Poleg mene je sedel neki rusobradat lovec, ne vem že več odkod, pa mi zakliče tisti netečni moj »prijatelj«: »Ti, Jaka, tamle ti kolovraški učitelj ni nevaren, toda na lovu se ga ogibaj; če mu pokažeš svojo rdečo brado izza grma, bo mislil, da si lisica in izkupil jo boš kakor Pergalov Sori.« »Tebe, žvirca, bi pa še zadeti ne mogel, čeprav izborno strelja« — ga zavrne moj sed — »ker si tako tenak, da greš lahko brez dežnika med dežjem, pa se ne boš zmočil.« In še me je oni moral zbosti, češ da bi le rajši napravil velik ovinek od mojega stojišča, zakaj srečo da imam velikansko in da zadenem celo česar ne vidim. Bil sem predobre volje, da bi se še jezil nad njegovim strupenim jezikom, pač pa se je potegnil zame graščakov nečak: »Tak pusti že vendar našega učitelja pri miru in ne pogrevaj venomer nesreče, ker pred njo ni popolnoma varen noben, tudi izkušen lovec. Taka lovska ničla kot si ti, ki si zgrehil dopoldne dva zajca, popoldne pa tri in ki bi ne zadel niti vola, bi od sramu ne smel ni blekniti.« Ti leviti so mu zaprli sapo; nekaj časa je užaljen buljil predse, »eksal« na jezo še nekaj kozarcev vina, potem mu je pa klonila glava, in je mirno zadremal. Mi drugi smo bili pa še nadalje dobre volje, dokler ni prišel čas odhoda. — Doma v postelji sem še vzdihnil:

»Hvala bodi Bogu, da se je dan tako srečno končal« — in že sem sladko zaspal.

Samo še en doživljaj naj vpletem med »Spomine«, ki pa je bil najnevarnejši izmed vseh opasnih, kar se mi jih je kdaj pripetilo. Kmalu po opisanem velikem lovu se mi je namreč puška nekaj pokvarila, in treba bi jo bilo nesti v popravilo v Ljubljano, kar mi je bilo pa zelo odveč. Tedaj si domislil, da bi mi jo morebiti mogel popraviti Jerhčev Ludvik s Kala, ki je znal vse. Bil je v eni osebi kovač, ključavničar, klepar, kolar, mizar, klavec, vrezaval je v okna in okvire steklo in popravljal celo ure; poleg vsega tega pa je bil tudi prav dober čebelar. Čebelaril je s posebno velikimi panjovi, ki jih je slikal tudi sam; večkrat sem že občudoval njegove zanimive končnice ne samo v njegovem uljnaku, ampak tudi v drugih, saj je oskrboval z njimi čebelarje iz bližnje in daljne okolice. K temu razboritemu samouku sem torej nesel puško, prej sem jo bil pa še izbasal, ker izstreliti se je nisem upal več. Puška je bila sprednjača, da se je namreč basala od spredaj, kakršne je imela pred petdesetimi leti še večina lovcev. Z mačkom koncem basalnika sem potegnil najprvo papir s šiber, jih stresel v škatlo, potem pa potegnil iz cevi še ona dva papirnata zamaška, ki sta bila nabita na smodnik, katerega sem stresel potem v drugo škatlo med drugi smodnik. Ker je bil stari svetločrni smodnik zelo živ, sem si bil v svesti, da je zdrknil, kakor prej šibre, tudi ta ves v škatlo. Da bi bil pa še bolj gotov, sem po navzdol obrnjenih ceveh s pestjo nekajkrat prav krepko udaril in vrh tega z njima še potrkal ob tla, a padlo ni iz njih niti zrnca smodnika. Kje neki bi si po vsem tem mogel misliti, da ga je v puški še kaj! Ali bodisi, da je bil tako močno zabit, ali da je ostalo na njem še nekaj papirja, bridka resnica je bila, da je bil v puški še smodnik, če že ne v obeh ceveh, v eni pa gotovo. In preden začne Ludvik puško razdevati, me še vpraša, če je prazna? »Prazna!« — mu odgovorim prepričevalno. Ker me je ponovno vprašal, če li dobro vem, da je prazna, pobaram še jaz njega, ako morebiti misli, da sem pijan in da ne vem, kaj govorim. »Nikakor ne« — pravi — »ampak človek ni pri puškah nikoli preveč previden.« Ko si ogleda poškodbo — bilo je treba le neko »narbo« pod cevmi zopet priciniti — mi pove, da bo kar naglo popravljeno, naj le nekoliko poseđim. Med pogovorom o tem in onem je pritrdil Ludvik odtrgani del z žico na cevi, napravil tam okoli iz vlažne ilovice nekakšno ponvico, potem pa položil cevi na žareče oglje, in sicer tako, da sta gledali po kovačnici, ter pričel goniti meh. »Ampak Ludvik, kaj vendar misliš, saj se morajo cevi pokvariti« — ga opomnim,

boječ se za puško. »Segreti jih moram, sicer bi se cin ne prijel« — mi pojasni ter goni meh polagoma dalje, jaz pa vstanem, grem k ognjišču, se sklonim ter gledam prav od zraven zdaj eno, zdaj drugo cev, kdaj bosta postali rdeči — — in v trenutku, baš ko sem se jel vzravnavati, zağrmi oglušujoč pok, jaz začutim na levi strani trebuha močan sunek, ki me pahne zadenski ob neki kovaški primož, da sem dobil še v hrbet hudo buško, kovačnica pa je bila namah polna smodnikovega dima. Z Ludvikom sva se gledala kakor okamenela in onemela, in šele čez nekoliko časa izjeclja Ludvik: »Pa — pa ste rekli, — da — da je prazna!« In kakor je bil sajast po obrazu, sem

vendar videl, kako je bil bled od strahu. Pričnem se otipavati, a ni mi bilo nobene sile; ko pa pogledam po sebi in vidim, da sta telovnik in hlače na trebuhu sežgana, oziroma opaljena, tedaj se šele zgrozim: »Če sta že telovnik in hlače tako zdelana, da ne bosta več za rabo, kakšen bi bil šele moj obraz, ako bi le še majcen del sekunde zijal v cevi! Pa kaj obraz: oči, oči, kajti žareči smodnikov puh bi me bil brez najmanjšega dvoma oslepil.«

S popravljeno puško sem se počasi vračal domov ter premišljeval, kako neki bi me slepega spravljali v bolnišnico v Ljubljano, in kako bi mi bilo pri srcu, da me ni obvaroval tako grozne nesreče sam angel varuh.

Društvene vesti

Prihodnja številka Čebelarškega Obzornika bo izšla z decembersko številko Slovenskega Čebelarja.

Obvestilo glede sladkorja. Ministrstvo financ je izdalo glede sladkorja za pitanje čebel novo odredbo z dne 2. okt. 1936 št. 61.803/III. Iz nje posnemamo:

Odslej bodo sladkor za pitanje čebel denaturirali z zdrobljeno kuhinjsko soljo in žaganjem. Vsakim sto kilogramom sladkorja bo primešanih 60 (šestdeset) gramov soli in 1 (en) kg žaganja. Za pitanje čebel se sme odslej naročiti le sladkorna moka, to je zmlet sladkor. Sladkor se bo delil tako kot doslej. Odrejeno je le še to, da mora društvo odslej vsakega kupca s posebno tiskovino sproti naznaniti finančni kontroli v Ljubljani, ki nato takoj obvesti pristojno finančno kontrolo v bivališču čebelarja. Torej bo odslej pristojna finančna kontrola po dravski banovini tudi vodila seznam, kdo je v njenem okrožju dobil sladkor in se bo o pravilni uporabi blaga od časa do časa informirala. Tako evidenco vodijo finančne straže za vse snovi, ki spadajo pod njihovo kontrolo, le sladkor je bil doslej izvzet. Sedaj pa veljajo ti predpisi tudi za sladkor. Opozarjamo vse one naše kupce, ki bodo dobili sladkor po železnici, da bo na tovrstnem listu odslej prilepljena tako imenovana »Sprovodnica«. To tiskovino mora vsak prejemnik sladkorja poslati po pošti pristojni finančni kontroli-straži.

Z novo odredbo je menda končana doba črnega sladkorja. Sol ne bo škodila čebelam, saj se je nekaj itak potrebujejo za svoj obstanek. Žaganje pa tudi ni škodljivo. Zaradi tega smo g. ministru financ hvaležni, da nas je rešil dosedanjšega črnega sladkorja, ki res ni bil primeren. Nismo pa zadovoljni, ker so nam pred-

pisali sladkorno moko, ki je za približno 1.50 dinarjev pri kilogramu dražja. Društvo bo storilo vse, da se nam dovoli zopet kristalni sladkor, ki je cenejši. Predpisi glede oddaje sladkorja bodo zahtevali od tajništva mnogo dela, saj bo treba vsakega kupca sladkorja vpisati pet- do šestkrat v različne tiskovine. Proti temu ne moremo protestirati, ker je to predpis, ki je v veljavi že ves čas. Pač pa bo odbor posredoval, da člani ne bodo plačevali višje cene

Članarina. Leto gre h koncu. Pozivamo vse člane, ki dolgujejo še članarino, da jo nemudoma nakažejo. Nekaj članov smo morali izročiti odvetniku, da je iztirjal zaostanke, sedaj pridejo na vrsto še drugi. Žal nam je, da imajo ti člani večje stroške, pa v skrajni sili smo morali poseči po tem sredstvu. Člani-zamudniki, prihranite si stroške za odvetnika in pošljite članarino.

*

XXIX. seja dne 24. septembra 1936. Odbor je razpravljalo o tekočih društvenih zadevah. Razpravljalo je o dopisu mestnega načelstva, s katerim je bila mestna trošarina za denaturiran sladkor zvišana od 100 Din na 500 Din za vagon. Dalje je razpravljalo o pregledovanju čebelnjakov v ptujskem okraju in o stroških za to. Sklenil je vrniti stavbeniku, ki je adaptiral lansko leto Janšev dom, vso garancijsko kavcijo, ki je bila eno leto založena. Odobril je poročilo blagajnika upravnega oddelka o blagajniškem položaju društva.

XXX. seja dne 1. oktobra 1936. Tajnik je poročal o razprodaji sladkorja in o zaostankih, ki jih imajo podružnice še poravnati za sladkor. Odbor je sestavil dnevni red za sejo širšega odbora. Zaradi težkega položaja našega društva in splošne krize je odbor sklenil uvesti na predlog g. inšp. Babnika v društvenih zadevah največjo štednjo. Vodja Čebelarne je poročal o tekočih zadevah Čebelarne.

XXXI. seja dne 8. oktobra 1936. Odbor je sklenil, da bo seja širšega odbora dne 25. novembra. Za sejo je sestavil dnevni red. G. Žnideršič je predložil odboru več predlogov, ki naj bi jih glavni odbor

rešil v prid našega čebelarstva. Sklenjeno je bilo, da bo vsaka prva seja v mesecu za razpravo takih predlogov.

*

Ljubljanska podružnica bo imela letošnji redni občni zbor v nedeljo 20. decembra ob 9 v posebni sobi gostilne »Banko — pri Nacetu« na Šmartinski cesti v Ljubljani. Dnevni red bo običajen. Ker želimo s skupnostjo koristiti prav vsakemu članu, smatrajte obveznost udeležbe za svojo častno zadevo. — Odbor.

Ljubljanska podružnica ima prihodnjo odborovo sejo v torek 10. novembra ob 8 zvečer v običajnem lokalu. — Tajnik.

*

Dvodnevni tečaj za začetnike je bil dne 13. in 14. septembra v Ljubljani v čebelnjaku urednika A. Bukovca. Tečaj bi bil moral biti spomladlji maja meseca. Toda zaradi neprestane deževja so bile čebelne družine v takem stanju, da jih nikakor ni kazalo vznemirjati še z demonstracijami in praktičnimi opravili, ki so v zvezi s poukom. Hočeš, nočeš, smo morali tečaj odložiti na jesen. Prvotno se je prijavilo 30 čebelarjev na tečaj, toda dejansko se ga je udeležilo le 14. Izkazalo se je, da je bilo to število ravno pravšno z ozirom na prostor v čebelnjaku, ki je bil na razpolago.

Predavala sta gg. A. Bukovec in Julij Mayer o vsemu, kar zanima začetnike: o življenju čebele, o panjih, o najrazličnejših opravilih v A. Ž. panju (prestavljanje, zazimovanje i. dr.), o orodju, čebelnjaku, točenju medu itd. Izkazalo se je, da je bilo za vso to snov časa mnogo premalo, kajti praktične demonstracije so zamudne, zlasti ako izvršujejo razna dela v učne namene udeleženci tečaja. Za res temeljito izobrazbo bi bilo treba vsaj teden dni. Potem bi imel začetnik skromno podlago za uspešno čebelarjenje v prvih letih.

Udeleženci so zvesto vztrajali do konca in živahno zasledovali vse, kar se jim je povedalo in pokazalo. Da še ni izumrl idealizem med čebelarji, je najlepše dokazal g. Franc Nagy iz Sromelj pri Brežicah, ki se je o polnoči odpeljal s kolesom z doma in prevozil precej nad 100 km dolgo pot do Ljubljane.

Tečajnica Ančka Gradišarjeva nam je poslala o tečaju sledeče vrstice:

»Le prehitro so minevale ure in tudi dveh dni je bilo kar premalo.

Prisrčno zahvalo, ki smo jo vsi izrekli, sta zasluzila naša dva dobra čebelarja predavatelja, ki sta res, kakor je bilo videti, dosegla svoj namen. Vsi smo pazljivo sledili govornikoma in spremljali praktična izvajanja.

Takih tečajev je treba, dragi čebelarji, kajti življenje čebele je treba poznati. To je prvi pogoj za uspešno čebelarjenje. Mnogo je tudi starejših čebelarjev, ki o tem bore malo vedo. Zeleti bi bilo še takih tečajev tudi za te sta-

rejše čebelarje, ker pravo znanje daje zavest in ta rodi smisel za skupnost, ki nam je najbolj potrebna. Naše osrednje društvo bi s tem doseglo večjo moč, kajti čim več bo vzgojenih čebelarjev, tem več bo organiziranih.

Slika pok. šolskega nadzornika L. Černeja (glej nekrolog v 10. št. Sl. Č.)

Smrtna kosa. Dne 5. oktobra je umrl v Ljubljani g. **Franc Lunder**, višji davčni upravitelj v p. Bil je član ljubljanske podružnice in dolga leta njen blagajnik. Tihega in mirnega tovariša bodo vsi ljubljanski čebelarji ohranili v najlepšem spominu.

Dne 10. oktobra je umrl na Jesenicah na Gorenjskem upokojeni šolski upravitelj **Ivan Šega**. Pokojni je užival velik ugled zaradi svoje izredne delavnosti v zadrugištvu, v prosveti in narodnem gospodarstvu. Bil je navdušen Slovenec, pa ne samo z besedo, marveč je pokazal tudi s svojim delom, kako toplo mu bije srce za njegov rod. Izpod njegovega peresa je izšlo mnogo člankov v stanovskih in političnih listih. Bil je tudi sodelavec pri Slov. Čebelarju. V Logatcu je ustanovil mlekarno in »akademijo«, v Radovljici je pomagal ustanoviti pletarno in konzumno društvo. Bil je predsednik radovljiške podružnice SPD, ko je gradila Vilfanovo kočjo na Begunjsčici. Na Jesenicah je ustanovil ljudsko vseučilišče, kjer je imel mnogo predavanj. Posebno delaven je bil pri svojih stanovskih organizacijah.

Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva. Pokopali so ga zelo slovesno, kar dokazuje, kako čislán in spoštovan je bil rajnik.

N. v m. p.! Slava njegovemu spominu!

Nenavadno bero so imele čebele v okolici Dobrega polja. Ko so sadje — sladke tepke — stiskali, so navalile na stiskalnice in pridno nabirale sladki mošt ter ga nanašale v satje. Bera je bila prav izdatna. Gospodični Gradišarjevi iz Podstrmca je prašilček na 3 sate satje kar popolnoma zalil s tem »medom«. Sporočeno pa nam je bilo, da je mošt v celicah začel kipeti. Pokrovci so močno nabrekli, postali luknjičavi, iz luknjic je pa solzila pena.

Radovedni smo, kako bodo čebele ob moštu prezimile.

Začetek zaleganja v izrojencih. Večkrat čitamo, da začne mlada matica zalegati šele takrat, kadar se poleže vsa stara zalega. Točno! Toda to dejstvo bi utegnilo koga zavesti v domnevanje, da izrojenčeva matica nalašč odlaša z zaleganjem toliko časa. Stanje zalege pa nima nikakega vpliva na začetek matičnega zaleganja. Čebelja zalega se godni 21 dni. Matica zapusti matičnik v 16 dneh, doba njene parnosti in prašenja traja povprečno 7 dni, po prahi pa mine 2—3 dni, preden začne nesti jajčeca. Od jajčeca do zaleganja mine tedaj povprečno 25 dni. Sedaj vemo, zakaj ni ob začetku zaleganja mlade matice nikake zalege več v panju. Še bolj nam bo pa stvar razumljiva, ako vpoštevamo, da stara matica nekoliko dni pred rojem neha zalegati. Jajčniki ji potem toliko splahnejo, da lahko izleti z rojem.

Čebelarstva letina v Italiji, Švici, Češko-slovaški in Avstriji je bila zelo slaba. Nikjer niso pridelali medu. Švicarji pišejo, da tako slabe letine ni bilo že mnogo let. Le kdaj bo konec teh preklicanih sončnih peg, ki so baje vzrok tem neprestanim slabim letinam. Pravijo, da se prihodnje leto začne serija boljših let in da bodo čebelarji imeli toliko medu, da ne bodo vedeli kam z njim. Ni se bati, da bi le res bilo!

Kaj vse se lahko čebelarju pripeti. Čebelar M. iz L. je imel čebele na ajdovi paši na Štajerskem. Ko jih je vozil domov, so mu delavci postavili en A.-Ž. panj narobe v vaгон. Tega ni opazil. Ponoči je vsaka mavra črna!

Ko se je vlak začel pomikati, se je prijatelj M. lepo zleknil na mehko blazino, se pošteno odel in sladko zaspal. Tresljaji vagona so medtem zrahljali ne preveč trdne zapore pri okenicah in satje s čebelami vred se je počasi začelo pomikati proti vratcem panja. To bi še ne bilo tako hudo. Toda sam zlodej je hotel, da je odnehala tudi zaporica pri vratcih. Takrat so se čebele razlile po vagonu, da jih je bilo vse črno. Seveda so našle tudi svojega varuha in

ga zbudile iz sladkega spanja. Še preden se je zavedel, jih je bil ves živ. Po dolgem beganju in iskanju je končno našel vir zla in ni mu preostalo drugega, kakor da je v Trbovljah junaško zagrabil za panj in ga postavil na hlad ob progi. Pozneje, ko so se čebele umirile in je bilo mogoče satje urediti, so panj poslali za gospodarjem kot »ekstra komad«.

Zjutraj, ko se je zdaniilo, smo šele zvedeli za nesrečo. G. M. smo spoznali samo po obleki, po obrazu ne, tako so ga zdelale njegove zlate čebelice. Samo v lasišču je tičalo najmanj sto žel, koliko drugod, nihče ne ve. Da, da, čebelarstva nesreča nikdar ne počiva.

Slabo prezimovanje plemenjakov povzročajo čestokrat okolnosti in stvari, ki priprosti čebelarji nanje niti ne mislijo. Prostornina zimskega bivališča čebelje družine — v A.-Ž. panju plodišče — mora biti v skladu z močjo družine. Družina, ki pred zimo ne zaseda 6—7 satov, bo brez dvoma slabo prezimovala, ker obširnega plodišča ne more primerno ogrevati. Še slabše bo prebila zimo družina, ki zaseda le 4 ali 5 ulic. Za takega slabiča je plodišče kot prezimovališče veliko preveliko.

Tudi panji s starimi maticami prezimujejo slabo, ker v njih ni tiste življenjske sile, ki jo opazujemo pri panjih z mlajšo matico.

Na slabo prezimovanje vpliva tudi kakovost medu. Na mani, hojevem kostanjevcu in na medu od jesenskega vresja, bodo čebele kaj slabo prezimovale, še slabše pa seveda pri praznih skledah...

Tudi panji, ki smo jim jeseni natlačili čebel iz drugih panjev, bodo vso zimo nemirni. Padlo bo mnogo živali in prezimovanje bo slabo.

To so glavni vzroki slabega prezimovanja. Če omenjam še osirotelost družine, slab zimski paž (vlaga!) in preprih v panju, pa imamo skupaj vse glavne vzroke, ki kvarno vplivajo na zimski počitek čebel.

Novo sredstvo za čebelji pik. 10 g aloe tinkture zmešamo s 100 g aethylalkohola pri 60° C. Če namažemo mesto, kjer nas je pičila čebela, takoj po piku, ne bomo zatekli, bolečina bo pa hipoma odrezala. To sredstvo toplo priporočamo čebelarjem, ki so za pik zelo občutljivi.

(Rheinische Bztg.)

Ali lipa medí? Nekateri čebelarji bodo rekli da, nekateri ne. V Sl. Č. se je pred leti o tem mnogo pisalo; do konca pa nismo prišli. Na letošnjem potujočem zboru nemških čebelarjev v Karlovih varih, so o medenju lipa mnogo razpravljali. Vsi navzočni so bili edini, da lipa v Srednji Evropi le izjemoma medí. Za

časa cvetenja jo čebele živahno obletavajo do trdega mraka, mnogo jih pa ostane na cvetju čez noč in popadajo omamljene od vonja na tla ter umrjejo. V Schönbrunnu pri Dunaju je 2000 lip, toda od l. 1917 so ondotni čebelarji pridelali lipov med le dvakrat.

Najbolj opojni vonj ima krimska lipa, ki pomori največ čebel.

Brez dvoma je, da lipa včasih ponekod izredno dobro med. Za to je potrebno vlažno in toplo vreme. Medenje pa je odvisno tudi od tal. Na plitvi zemlji lipa ne bo medila. Da so ponekod paše na lipi prav zelo izdatne, dokazuje dejstvo, da izvažajo Rusija mnogo finega lipovca. Tudi v Jugoslaviji so izdatna lipova pasišča. Najznamenitejšo so v Fruški gori v Slavoniji. Tja vozijo čebelarji na pašo celo iz oddaljenega Banata.

Sladkorna raztopina za zimsko hrano naj bo bolj gosta kakor za pomladansko. Na 1 kg sladkorja damo 7 desetink litra vode, pa bo raztopina ravno pravšna. Vsekakor pa moramo denaturirani sladkor skuhati in očistiti, sicer bo vse satje črno in tudi notranjščina panja umazana.

Katero čebelarsko orodje bi morala imeti vsaka podružnica? Mnogo je čebelarjev, ki nimajo sredstev za nakup vsega čebelarskega orodja. Malemu čebelarju bi se to tudi ne izplačalo. Naloga sleherne podružnice bi morala biti, da si nabavi potrebno orodje za skupno porabo svojih članov. Vsaka podružnica naj stremi, da bo imela v svojem inventarju eno ali dve točili, kozico za odkrivanje satja, vilice (ali nože), čistilnik za med, prešo za vosek, pozajemalnik za vosek, zbiralnik za vosek, eventualno kotel za kuhanje voska, če ni primernega kotla pri kakem članu. Za prešanje so potrebne tudi posebne vreče iz močnega domačega platna. Pri ulivanju voska rabimo primerne pološčene posode; za kolač 5 kg stane 25 Din. Najboljše je, da ima podružnica tudi te posode, kajti z izposojevanjem je včasih križ. Tudi strojček za zbijanje satnikov mora biti med podružničnim inventarjem.

Nekatere podružnice imajo tudi pripravo za ulivanje satnic, dero za prevažanje čebel, lastne čebelnjake na pasiških. Pa to so drage reči, ki jih zmore le posebna požrtvovalnost in podjetnost članov. Ponekod imajo ves navedeni in-

ventar. Iz malega raste veliko; kamen do kamna...

Pošiljajte voščine v kuho Društveni čebelnarni. Marsikdo nima priprave za kuho voska ali ga pa ne zna kuhati. Mnogo je čebelarjev, ki se jim kuha ne izplača. Vsem tem svetujem, naj pošljejo voščine najkasneje do 1. februarja D. Č., v kuho. Vosek bo D. Č. čebelarju vpisala v dobro za zameno za satnice, ali pa ga bo odkupila — kakor bo želel.

S tem bo marsikomu ustrezno. Stroški za kuho voska znašajo okoli 5 Din za kg voska (ne voščin!). Poslužite se ugodne prilike!

Večje količine voska in voščin želi kupiti D. Č. Podružnice in posamezne člane prosimo, da ga ponudijo, oziroma nas opozore, kje bi bilo dobiti kaj blaga. D. Č. plačuje vosek od 28 do 30 Din kg po kakovosti. Boljših cen nihče ne plačuje.

Škoda zaradi viharja. Blizu Mirne peči je imel g. J. 50 panjev na ajdovi paši. Vihar je podrł kozolec, ki so pod njim bile čebele. Trumovje je padlo na panje in strlo mnogo panjev, zlasti zgornjih. Škoda je velika. Kdo bi računal s tako nesrečo?

Toplota v panju je spomladi poleg primerne bere tisti veliki činitelj, ki ustvarja močne družine o pravem času. Če imamo čebele marca in aprila meseca slabo zapazene, bodo panji počasni napredovali in dosegli višek razvoja večinoma prepozno za spomladansko pašo. Rojenje bomo s tem sicer omejevali, toda tudi medu ne bo. Zato skrbimo takrat za toplo odejo. Tudi na žrela pazimo pri vremenskih preobratih. Čim zapiha ostra burja, zožimo žrela, da ne uhaja iz panja preveč toplote. Ob toplem, milem vremenu naj bodo na stežaj odprta, ne smejo pa biti ob mrzlem deževnem. Dobršen del »skrivnosti« naglega napredka družine ne tiči zgolj v dobri pomladanski paši, oziroma zadostni medeni zalogi, marveč tudi v tem, da znamo držati toploto v panjih skupaj.

Pri prodaji medu mora čebelar paziti, da dobavlja le med dobre kakovosti. Nobena stvar ne škoduje prodaji toliko, kakor manj vredno blago, ki z njim ne smemo oslepariti zlasti stalnih kupcev. (Gleanigs.)

Strupeno cvetje? V parku v Mariboru je cvetel tulipanovec (Liriodendron tulipifera L), visoko drevo s krasnimi cvetovi. V teh sem našel tudi po več mrtvih čebel. Ali jih je omamlil močan vonj, ali pa je bil med »strupen«.

Julij Mayer.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljati na »Slovensko Čebelarsko društvo« v Ljubljani. Ček, račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na »Društveno Čebelarno« v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček, račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljanska c. 13/l. Telefon 38-38

Knjige, ki jih ima Čebelarstvo v zalogi:

Napredno, umno in dobičkanosno čebelarstvo zahteva od vsakega čebelarja ogromno strokovnega znanja, ki si ga pa more čebelar pridobiti le z dobrimi knjigami. Zato priporočamo, da si čebelarji nabavijo sledeče knjige, ki jih ima društvo na zalogi:

Donat Jug: Praktični čebelar, obsega 300 strani in 140 slik ter opisuje vso snov, ki jo o čebelarstvu mora vedeti napreden čebelar. Velja v platno vezana Din 50.—, mehko vezana Din 40.—. Za poštnino je poslati še Din 5.— za vsako posamič poslano knjigo.

Prof. Josip Verbič: Čebelne bolezni, ki obsega 48 strani in opisuje, kaj povzroča, kako spoznavamo in zatiramo čebelne bolezni. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Velja Din 2.—, za poštnino Din 1.—.

Stane Mihelič: Anton Janša, slovenski čebelar, obsega 164 strani in opisuje zgodovino našega čebelarstva in življenje ter delo Janše — očeta slovenskega čebelarstva. Iz spoštovanja, ki smo ga dolžni Janševemu spominu, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni čebelarški hiši. Velja za člane Din 20.—, za nečlane po Din 25.—.

Prof. Josip Verbič: Vrednost in poraba medu, priročna knjižica obsega 24 strani in opisuje vse, kar je treba vedeti o vrednosti in porabi medu. Velja le po Din 1'50 in je zelo pripravna za reklamo.

Razne slike Janše iz njega rojstnega kraja in hiše. Slike naj bi bile, prilepljene na lepenko, okras vsake čebelarske hiše. Cena Din 2'.

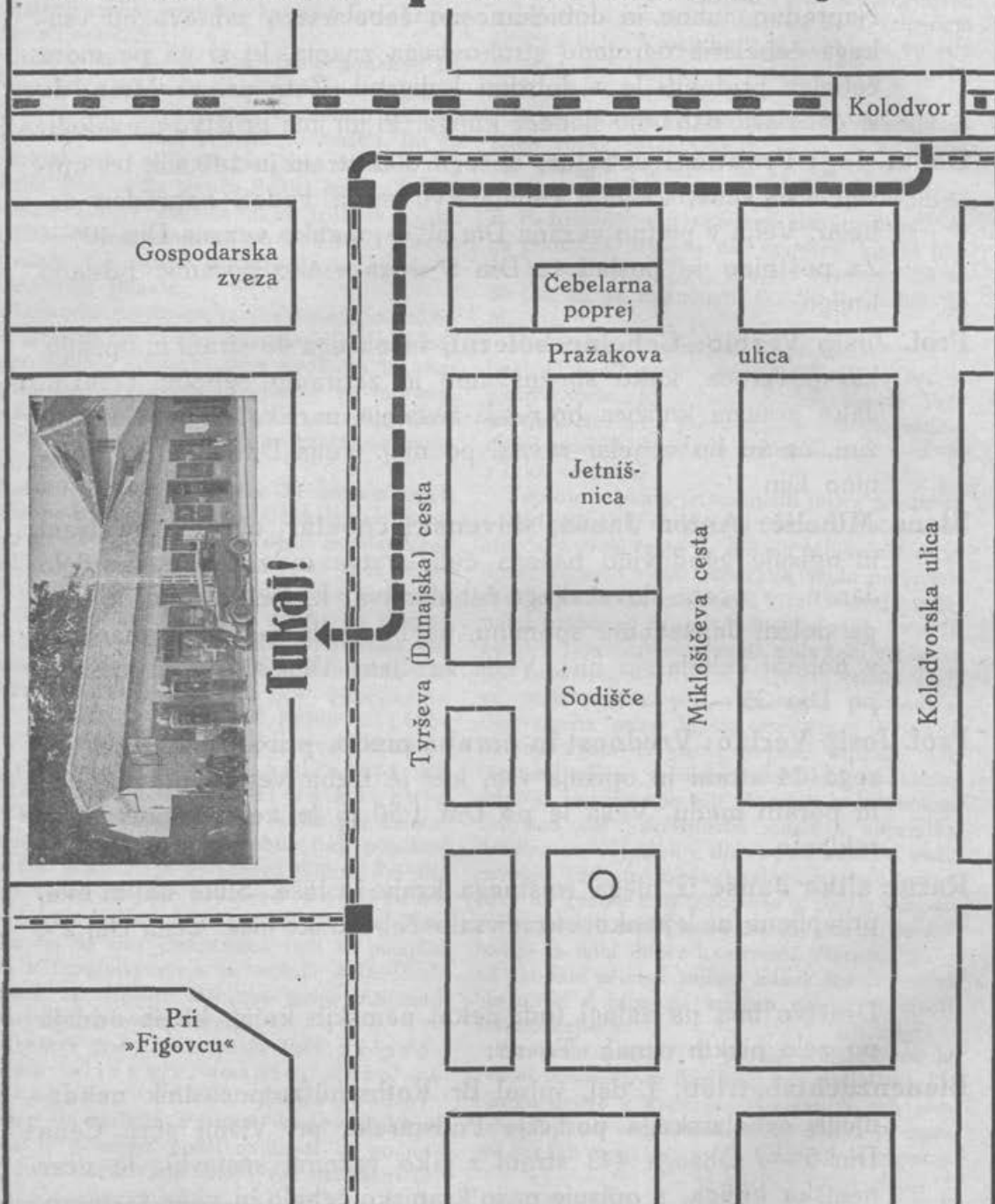
Društvo ima na zalogi tudi nekaj nemških knjig, ki jih oddaja po zelo nizkih cenah. To so:

Bienenzuchtsbetrieb, I. del, spisal Br. Rothschütz, posestnik nekdanjega čebelarskega podjetja Podsmreka pri Višnji gori. Cena Din 5.—. Obsega 443 strani z jako važnimi sestavki. Je sicer nemška knjiga, a opisuje našo kranjsko čebelo in naše razmere.

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschütz. Cena Din 2.—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjiči.

Die erprobte Honig-Köchin, razprodano.

Kje boste odslej kupovali čebelarske potrebščine ?

POZOR! Čebelarna se je dne 1. nov. 1935 preselila v lastne društvene prostore na TYRŠEVO CESTO 21.

ČEBELARJI, posetite Čebelarno in podpirajte lastno podjetje z mnogobrojnimi naročili!